

lægsomkostningerne skalournere Kommunerne med billige Laan til at præstere deres Andel. Jeg for mit Bedkommende kan paa ingen Maade være stemt derfor, og jeg tror heller ikke, at det vilde være særdeles heldigt, om man tænkte paa, at benytte større eller mindre Dele af dette Laan, midlertidig eller blivende, til Konvertering af Kommunernes Gæld. Jeg tror ikke, det er heldigt at komme ind paa, at Statskassen paa den Maade gør sig til Bankier for Kommunerne. Min Forsættning for Tiltrædelsen af det begærede Beløb, 25 Mill. Kr., er derfor den, at de blive at anvende i Overensstemmelse med de Bestemmelser, der indeholdes i det foreliggende Lovforslag, og skulde Valget staa mellem at anvende et Beløb deraf paa en af de i Forslag bragte Maader eller indstrænge Laanets Beløb, vil jeg under flige Omstændigheder ubetinget foretrække det sidste. Jeg tror ogsaa, at der er den mislige Omstændighed ved disse forskellige Forslag, at der under Overvejelsen deraf vil aabne sig et saa vidt Perspektiv og vil fremkomme en saadan Synsflod af divergerende Forslag, at det vil blive meget vanskeligt at tilendebringe denne Sag i den Tid, i hvilken den formentlig maa og skal tilendebringes, dersom den skal gennemføres paa den tilføjede Maade. Jeg tror, at hvis den skulde henvises til et Udvalg med den særlige Opgave at vælge og vrage mellem de forskellige Forslag, der kunne fremkomme om at anvende et vist Beløb af Millionerne til Kommunernes og private Beside, saa vilde det være at forjumpe Sagen, saaledes at det vel maatte betragtes som i Grunden at ihjelslaa den.

Til Bestemmelserne om Laanet er dernæst knyttet en delvis Konvertering af det sidste $3\frac{1}{2}$ pCts. Laan. Jeg tilstaar, at jeg for mit Bedkommende ikke betragter denne Del af Bestemmelserne med nogen særlig Glæde. Jeg havde troet, at man kunde være bleven staaende ved den Bestemmelse, der derom er tagen, saaledes at der i alt Fald endnu i 10 Aar ikke skulde røres ved denne Sag. Imidlertid er det jo en frivillig Konvertering, der er Tale om, saa at der for saa vidt ikke er noget direkte at indvende dertil. Men naar særlig denne Konvertering er bleven hilst med saa megen Glæde af ærede Talere, særlig af den ærede første Taler, saa at han endogsaa blev henrevet til det Udbrud, at en saadan Konvertering vilde være til Fordel for alle, saa maa jeg nedlægge Indsigelse derimod. Jeg tror, at han ikke har set paa hele Samfundets forskellige Interesser, men har set noget for ensidig paa Sagen. Jeg tror, at hvor der

er Tale om en Konvertering og en Renteudsættelse, bliver det til lige saa stort Tab for nogle som til Fordel for andre, for saa vidt som det er danst Kapital, det drejer sig om. Jeg vil endogsaa sige, at i mange Tilfælde vil Tabet for Kreditorerne blive langt mere føleligt end den Fordel, der vinderes for Debitorerne. Der er for mig intet Spørgsmaal om, at en Enke, som har en Kapital, lad os sige, paa 20,000 Kr., hvoraf hun har faaet 800 Kr. til sit Ophold, som ved Konverteringen indskrænkes til 600 Kr., vil lide et langt mere føleligt Tab, end den Fordel er værd, som den større Ejendomsbesidder vinder ved at spare 200 Kr. paa en Prioritetsgæld af 20,000 Kr. Det er der for mig ingen Tvivl om, saa jeg tror, det kan være vanskeligt nok at afveje disse forskellige Tab og Fordele retteligt. Men hvad jeg særlig vil gøre opmærksom paa, er, at i et Samfund som vort ere Kapitalisterne jo gennemgaende smaa, og her er dette derfor netop for mange en meget følelig Sag. Jeg skal blot pege paa de flere hundrede Millioner Kr., der henstaa i Sparekasserne. Det er givet, at det for den langt overvejende Del er meget smaa Kapitalister, der eje disse Midler. Naar den ærede første Taler særlig udtalte sin Glæde ved Tanken om, at Sparekasserrenten vilde gaa ned, tror jeg, at det er noget tvivlsomt, om det er absolut til at glæde sig over, selv om det selvfølgelig vil være til Fordel for dem, der modtage Laan af Sparekassen, at kunne modtage dem til ringere Rente. Men Hovedsagen er, at Betingelsen for, at en Konvertering i det store skal være til Gavn for Samfundet som Helhed, er, at den fremkommer som en naturlig Følge af, at Kapitalmarkedet virkelig er blevet saa rigt, at den lavere Rente er naturlig. For mig er det et Spørgsmaal, om det kan siges, at Udviklingen her i Landet har været saa stærk og rig i den forholdsvis korte Tid, at man, saa kort efter at Renten er gaaet ned fra 4 til $3\frac{1}{2}$ pCt., atter kan komme ned fra $3\frac{1}{2}$ til 3 pCt., og at det virkelig skulde være et Udtryk for den Kapitalrigdom, der findes her i Landet, kan jeg ikke forstaa. Jeg anser det for meget tvivlsomt og tror derfor, at det er lidt forhastet af det foreliggende Forslag allerede at nære Forventninger om Muligheden af en større almindelig Konvertering, saa meget mere som det endnu er et ganske aabent Spørgsmaal, hvor stor en Del af Statsgælden der faktisk vil blive konverteret. Der er jo ogsaa en anden Side af Sagen, som man ikke kan lade helt ude af Betragtning, naar Spørgsmaalet er, hvorvidt en saadan Foranstalt-